

FOTONIKA IN LASERSKI IZVORI

UČNI NAČRT PREDMETA/COURSE SYLLABUS

Predmet:	Fotonika in laserski izvori
Course title:	Photonics and Laser Sources
Članica nosilka/UL Member:	UL FS

Študijski programi in stopnja	Študijska smer	Letnik	Semestri	Izbirnost
Strojništvo - Razvojno raziskovalni program, druga stopnja, magistrski	Mehatronika in laserska tehnika (smer)	1. letnik	2. semester	obvezni

Univerzitetna koda predmeta/University course code:	0566816
Koda učne enote na članici/UL Member course code:	6059-M

Predavanja /Lectures	Seminar /Seminar	Vaje /Tutorials	Klinične vaje /Clinical tutorials	Druge oblike študija /Other forms of study	Samostojno delo /Individual student work	ECTS
30		30			65	5

Nosilec predmeta/Lecturer:	doc. dr. Vid Agrež, prof. dr. Rok Petkovšek
-----------------------------------	---

Izvajalci predavanj:	
Izvajalci seminarjev:	
Izvajalci vaj:	
Izvajalci kliničnih vaj:	
Izvajalci drugih oblik:	
Izvajalci praktičnega usposabljanja:	

Vrsta predmeta/Course type:	Obvezni strokovni predmet na smeri Mehatronika in laserska tehnika, ki je izbirni strokovni predmet na ostalih smereh./Compulsory specialised course in the study of Mechatronics and laser technology, which is an elective specialised course in other fields of study.
------------------------------------	---

Jeziki/Languages:	Predavanja/Lectures: Slovenščina
	Vaje/Tutorial: Slovenščina

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	Prerequisites:
Izpolnjevanje pogojev za vpis v Magistrski študijski program II. stopnje Strojništvo - Razvojno raziskovalni program.	Meeting the enrollment conditions for the Master's study programme of Mechanical Engineering - Research and Development program.

Vsebina:	Content (Syllabus outline):
1. Svetloba elektromagnetno valovanje 1 - Intenziteta, moč in energija	1. Light the Electromagnetic Radiation 1 - Intensity, power and energy

- Radiometrija - Fotometrija - Lastnosti laserske svetlobe - Merjenje	- Radiometry - Photometry - Laser light properties - Measurement
2. Svetloba elektromagnetno valovanje 2 - Maxwellove enačbe - Valovna enačba - Poyntigov vektor - Polarizacija	2. Light the Electromagnetic Radiation 2 - Maxwell's equations - Wave equation - Poynting vector - Polarization
3. Gaussovi snopi - Osnovni Gaussov snop (rešitev valovne enačbe) - Snopi višjih redov - Primerjava z rodovi v optičnih vlaknih - Kvaliteta snopa	3. Gaussian beams - Fundamental Gaussian beam (wave equation solution) - High order modes - Comparison to optical fibers modes - Beam quality
4. Lom, odboj in optične preslikave - Odbojni in lomni zakon - Fresnelove enačbe - Brewsterjev kot - Totalni odboj - Preslikave Gaussovih snopov z ABCD matrikami - ABCD matrike osnovnih optičnih elementov - Razširjevalnik žarka - Optični resonator	4. Refraction, reflection, and optical imaging - Law of reflection and refraction - Fresnel's equations - Brewster's angle - Total reflection - Evolution of Gaussian beams with ABCD matrices - ABCD matrix of basic optical elements - Beam expander - Optical resonator
5. Optična vlakna - Vodenje svetlobe - Enorodovna in večerodovna optična vlakna - Numerična odprtina - Vlakna in polarizacija - Posebna vlakna - Izgube - Disperzija	5. Optical fibers - Guiding light - Single mode and multi mode optical fibers - Numerical aperture - Fibers and polarization - Special fibers - Losses - Dispersion
6. Optični modulatorji - Amplitudna modulacija - Fazna modulacija - Elektrooptična modulacija - Akusto optični modulator	6. Optical modulators - Amplitude modulation - Phase modulation - Electro-optic modulation - Acousto-optic modulator
7. Nelinearni optični pojavi - Uvod v nelinearne pojave - Nelinearnost drugega reda - Podvojevanje frekvence – SHG - Optično parametrično ojačevanje – OPA - Nelinearnost tretjega reda	7. Nonlinear optical phenomena - Introduction to nonlinear optics - Second-order nonlinearity - Frequency doubling – SHG - Optical parametric amplification – OPA - Third-order nonlinearity
8. Ojačevanje svetlobe v snovi - Mehanizmi interakcije - (Einsteinovi koeficienti) - Zasedbene enačbe - Tri nivojski in štiri nivojski istem	8. Light amplification - Mechanisms of interaction - Einstein coefficients - Rate equations - Three and four level systems
9. Uvod v laserje - Osnovni gradniki - Aktivni medij / dopanti - Opis delovanja kontinuirnega laserja - Opis z zasedbenimi enačbami - Longitudinalni nihajni načini	9. Introduction to lasers - Basic elements - Active medium / dopants - Description of continuous laser - Description with rate equations - Longitudinal laser modes
10. Vrste/tipi laserjev - Trdninski - Diskasti - Polprevodniški - Vlakenski in hibridni	10. Types of lasers - Solid state lasers - Disk lasers

- Plinski: HeNe, CO₂, Argon - Ostali tipi: barvilni, kemični	- Semiconductor lasers - Fiber and hybrid lasers - Gas lasers: HeNe, CO₂, Argon - Other types: dye, chemical
11. Vlakenski laserji - Aktivna vlakna z dvojnim ovojem - Gradniki vlakenskih laserjev - Vlakenski ojačevalnik - Sistem MOPA - Primeri vlakenskih laserjev	11. Fiber lasers - Double clad active fibers - Building blocks of fiber lasers - Fiber amplifiers - MOPA system - Fiber lasers examples
12. Laserji s kratkimi pulzi - Preklop ojačenja - Relaksacijske oscilacije - Preklop kvalitete	12. Short pulsed lasers - Gain switching - Relaxation oscillations - Q-switching
13. Laserji z ultrakratkimi pulzi - Ultrakratki pulzi - Osnovni koncepti - Uklepanje faz laserskih nihanj - Merjenje ultrakratkih pulzov	13. Ultrashort pulsed lasers - Ultrashort pulses - Basic concept - Mode locking - Measuring ultrashort pulses
14. Interakcija ultrakratkih laserskih pulzov s snovjo - Osnovni mehanizem interakcije - Hladna ablacija - Večfotonska interakcija	14. Ultrashort pulse interaction with matter - Basic principle of interaction - Cold ablation - Multiphoton absorption
15. Napredni laserski sistemi in njihova uporaba - Ultrahitne laserske obdelave - Pulzi na zahtevo - Sinhronizacija laserskega vira za potrebe aplikacij	15. Advanced laser systems and applications - Ultrafast laser processing - Pulses on demand - Synchronization of laser source for the needs of application

Temeljna literatura in viri/Readings:

1. M. Čopič, M. Vilfan, "Fotonika", Fakulteta za matematiko in fiziko, 2020, [COBISS.SI-ID [34035203](#)]
2. V. Degiorgio, I. Christiani, "Photonics, A Short course", Springer, 2016, [COBISS.SI-ID [16741147](#)]
3. B. E. A. Saleh in M. C. Teich, "Fundamentals of photonics -Pt.1", Wiley, 2019, [COBISS.SI-ID [40119557](#)]
4. B. E. A. Saleh in M. C. Teich, "Fundamentals of photonics – Pt.2", Wiley, 2019, [COBISS.SI-ID [40119813](#)]
5. H.J. Eichler, J. Eichler, O. Lux, "Lasers : basics, advances and applications", Springer, 2018, [COBISS.SI-ID [135009027](#)]
6. D. Donlagić in M. Završnik, "Fotonika : uvodna poglavja", Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko, 1971, [COBISS.SI-ID [40372481](#)]

Cilji in kompetence:

- Cilji:
1. Spoznavanje osnovnih in poglobljenih vsebin na področju fotonike in laserjev
 2. Uporaba pridobljenega znanja na področju fotonike za reševanje računskih nalog iz obravnavanih vsebin
 3. Uporaba drugih virov (poleg predpisane literature) za reševanje problemov/nalog.
 4. Spoznavanje eksperimentalnih sistemov in metod na področju fotonike.
- Kompetence:
1. S1-MAG: Sposobnost za opredelitev in razumevanje temeljnih problemov na področju fotonike.

Objectives and competences:

- Objectives:
1. Getting to know basic and advanced topics from the field of photonics and lasers
 2. Use of acquired knowledge from the field of photonics to solve computational problems
 3. Use of other sources (besides the prescribed literature) to solve problems / tasks.
 4. Knowledge of experimental systems and methods in the field of photonics.
- Competences:
1. S1-MAG: The ability to define and understand fundamental scientific problems in photonics.
 2. S7-MAG: The qualification to use the attained knowledge to autonomously solve technical problems in photonics.

2. S7-MAG: Usposobljenost za uporabo pridobljenih znanj pri samostojnem reševanju tehničnih problemov na področju fotonike.	3. S8-MAG: The ability to find sources, critically evaluate information, independently upgrade the attained knowledge and deepen the knowledge in the field of photonics in mechanical engineering.
3. S8-MAG: Sposobnost iskanja virov, kritične presoje informacij, samostojnega nadgrajevanja pridobljenih znanj in poglobljanja znanja na področju fotonike v strojništvu.	4. S10-MAG: The ability to use modern research methods and procedures. Capacity to research and transfer the findings into practice.
4. S10-MAG: Sposobnost uporabe sodobnih raziskovalnih metod in postopkov. Zmožnost raziskovanja in prenašanja spoznanj v prakso.	5. P2-MAG: Using the fundamental theoretical and applied knowledge, crucial for having command of technical field of mechanical engineering.
5. P2-MAG: Obvladovanje temeljnih teoretičnih kakor tudi aplikativnih znanj, ki so bistvena za obvladovanje tehničnega področja strojništva.	6. P4-MAG: The ability for physical, mathematical and numerical modelling of problems, including a developed ability to critically analyse the results.
6. P4-MAG: Sposobnost fizikalnega, matematičnega in numeričnega modeliranja problemov z razvito sposobnostjo kritične analize rezultatov.	

Predvideni študijski rezultati:

Znanja: Z2: Poglobljeno teoretično, metodološko in analitično znanje z elementi raziskovanja, ki je osnova za zelo zahtevno strokovno delo na področju fotonike in laserskih virov. Spretnosti: S2.1 Obvladovanje zelo zahtevnih, kompleksnih delovnih procesov in metodoloških orodij na specializiranih področjih. S2.2 Načrtovanje in vodenje delovnega procesa na podlagi ustvarjalnega reševanja problemov, povezanih s področjem izobraževanja in usposabljanja. S2.3 Sposobnost izvornih dognanj/stvaritev in kritične refleksije.

Intended learning outcomes:

Knowledge: Z2: Thorough theoretical, methodological and analytical knowledge with elements of a research work that form a basis for very demanding professional work in the field of photonics and laser sources. Skills: S2.1 Mastering very demanding and complex work processes and methodological tools in specialised professional fields. S2.2 Planning and managing of the working process on the basis of creative solving of problems that are linked to the teaching and training content. S2.3 Ability of unique innovations and critical reflections.

Metode poučevanja in učenja:

<i>Klasične oblike poučevanja:</i> P1 Avditorna predavanja z reševanjem izbranih - za področje značilnih - teoretičnih in praktično uporabnih primerov. P2 Obravnava snovi po urejeni in vnaprej razloženi sistematiki. P3 Avditorne vaje, kjer se teoretično znanje s predavanj podkrepi z računskimi primeri. P4 Laboratorijske vaje z namenskimi didaktičnimi pripomočki (osnovni mehanski, električni, optični itd. merilniki). P5 Uporaba študijskega gradiva v obliki (knjige, skripte, zapiskov, e-knjige). <i>Moderne in prožne oblike poučevanja:</i> P6 Interaktivna predavanja.
--

Learning and teaching methods:

<i>Conventional teaching methods:</i> P1 Auditorial lectures with solving selected field-specific theoretical and applied use cases. P2 Presenting the content according to the explained system. P3 Auditorial exercises, in which theoretical content from the lectures is supplemented with practical examples. P4 Laboratory exercises with special-purpose didactic devices (basic mechanical, electric, optical, measuring devices). P5 Application of study material (books, printed lecture presentations, e-books, , etc.). <i>Contemporary and flexible teaching methods:</i> P6 Interactive lectures.
--

Načini ocenjevanja:

Delež/Weight

Assessment:

Teoretične vsebine (teoretično znanje podprto z računskimi nalogami)	50,00 %	Theory (Theoretical understanding together with calculus)
--	---------	---

Praktične vsebine: Delo na laboratorijskih vajah (predpriprava, sodelovanje in samostojnost), Poročilo o opravljenih vajah in zagovor.	50,00 %	Practical part: Work on laboratory exercises (preparation, collaboration, individual work), Report on laboratory exercises and defense.
--	---------	---

Ocenjevalna lestvica:

5 - 10, pri čemer velja, da je pozitivna ocena od 6 - 10

Grading system:

5 - 10, a student passes the exam if he is graded from 6 to 10

Reference nosilca/Lecturer's references:

Rok Petkovšek:

- PETELIN, Jaka, MARŠ, Matevž, MUR, Jaka, **PETKOVŠEK, Rok**. In-situ measurements of residual heating during pulse-on-demand femtosecond laser surface microprocessing. *Optics and laser technology*. [Print ed.]. Nov. 2025, vol. 190, [article no.] 113201, str. 1-8, ilustr. ISSN 0030-3992. DOI: [10.1016/j.optlastec.2025.113201](https://doi.org/10.1016/j.optlastec.2025.113201). [COBISS.SI-ID [236944643](#)].
- PETELIN, Jaka, KOČICA, Jernej Jan, MUR, Jaka, **PETKOVŠEK, Rok**. 2.5D femtosecond laser microstructuring of complex surface patterns. *Surfaces and interfaces*. 2025, vol. 61, [article no.] 106099, 6 str., ilustr. ISSN 2468-0230. DOI: [10.1016/j.surf.2025.106099](https://doi.org/10.1016/j.surf.2025.106099). [COBISS.SI-ID [228300035](#)].
- MUR, Jaka, REUTER, Fabian, KOČICA, Jernej Jan, LOKAR, Žiga, PETELIN, Jaka, AGREŽ, Vid, OHL, Claus-Dieter, **PETKOVŠEK, Rok**. Multi-frame multi-exposure shock wave imaging and pressure measurements. *Optics express*. 2022, vol. 30, no. 21, str. 37664-37674, ilustr. ISSN 1094-4087. DOI: [10.1364/OE.470695](https://doi.org/10.1364/OE.470695). [COBISS.SI-ID [123292163](#)].
- HORVAT, Darja, AGREŽ, Vid, POŽAR, Tomaž, STARMAN, Bojan, HALILOVIČ, Miroslav, **PETKOVŠEK, Rok**. Laser-induced shock-wave-expanded nanobubbles in spherical geometry. *Ultrasonics sonochemistry*. Sep. 2022, vol. 89, str. 1-12, ilustr. ISSN 1350-4177. DOI: [10.1016/j.ultsonch.2022.106160](https://doi.org/10.1016/j.ultsonch.2022.106160). [COBISS.SI-ID [122021123](#)].
- PODLIPEC, Rok, MUR, Jaka, PETELIN, Jaka, ŠTRANCAR, Janez, **PETKOVŠEK, Rok**. Method for controlled tissue theranostics using a single tunable laser source. *Biomedical optics express*. 2021, vol. 12, no. 9, str. 5881-5893. ISSN 2156-7085. DOI: [10.1364/BOE.428467](https://doi.org/10.1364/BOE.428467). [COBISS.SI-ID [75069699](#)].

Vid Agrež:

- AGREŽ, Vid**, LOKAR, Žiga, PETKOVŠEK, Rok. Laser induced microbubbles as an alternative driver for liquid pumping. *Optics and laser technology*. [Print ed.]. Oct. 2024, vol. 177, [article no.] 111235, str. 1-9, ilustr. ISSN 0030-3992. DOI: [10.1016/j.optlastec.2024.111235](https://doi.org/10.1016/j.optlastec.2024.111235). [COBISS.SI-ID [200584195](#)].
- MARŠ, Matevž, **AGREŽ, Vid**, PETKOVŠEK, Rok. Ultrashort pulsed seed source based on DFB diode and Mamyshev filtering. *Optics and laser technology*. [Print ed.]. Aug. 2023, vol. 163, str. 1-8, ilustr. ISSN 0030-3992. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0030399223003146>, [COBISS.SI-ID [148346883](#)].
- AGREŽ, Vid**, MUR, Jaka, PETELIN, Jaka, PETKOVŠEK, Rok. Near threshold nucleation and growth of cavitation bubbles generated with a picosecond laser. *Ultrasonics sonochemistry*. Jan. 2023, vol. 92, [art.] 106243, str. 1-8, ilustr. ISSN 1350-4177. DOI: [10.1016/j.ultsonch.2022.106243](https://doi.org/10.1016/j.ultsonch.2022.106243). [COBISS.SI-ID [132471299](#)].
- MARŠ, Matevž, PETKOVŠEK, Rok, **AGREŽ, Vid**. Pump control based pulse on demand operation of frequency doubled Nd:YVO [sub] 4. *Optics and laser technology*. [Print ed.]. Aug. 2022, vol. 152, str. 1-6, ilustr. ISSN 0030-3992. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0030399222003437>, [COBISS.SI-ID [106326531](#)].
- ZALETELJ, Klemen, **AGREŽ, Vid**, SLAVIČ, Janko, PETKOVŠEK, Rok, BOLTEŽAR, Miha. Laser-light speckle formation for deflection-shape identification using digital image correlation. *Mechanical systems and signal processing*. Dec. 2021, vol. 161, str. 1-15, ilustr. ISSN 0888-3270. DOI: [10.1016/j.ymssp.2021.107899](https://doi.org/10.1016/j.ymssp.2021.107899). [COBISS.SI-ID [61853187](#)].